

Zofia Sotek, Agnieszka Popiela, Bożena Prajs

**MATERIAŁY DO FLORY JEZIOR
WOLIŃSKIEGO PARKU NARODOWEGO**
MATERIALS TO THE FLORA OF THE LAKES OF THE
WOLIN NATIONAL PARK

Abstract

In the lakes of Wolin National Park recorded 65 species of plants, among others rare in Poland: *Sparganium angustifolium*, *Chara tomentosa*, *Chara vulgaris* i *Nitellopsis obtusa*.

Key words: Wolin National Park, lakes, flora.

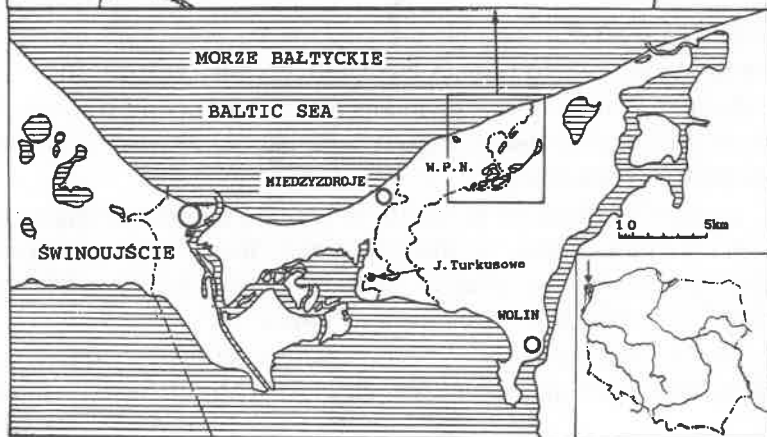
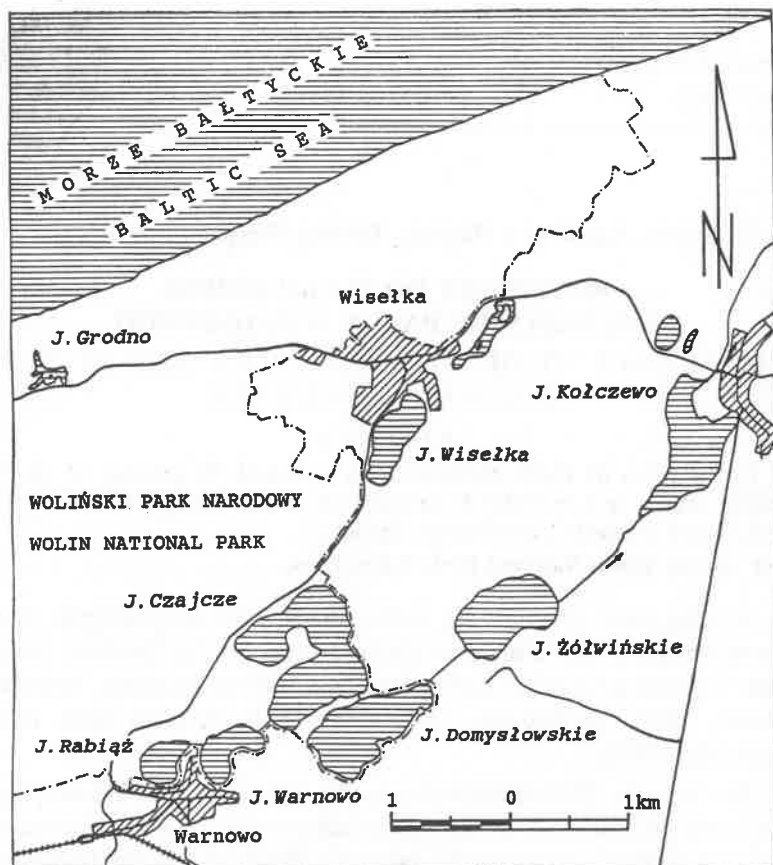
Do tej pory ukazało się wiele opracowań dotyczących flory i roślinności jezior Pomorza Zachodniego (m. in. Boiński, Boińska, Ceynowa-Giełdon 1974; Dąbska 1975; Dziedzic, Asztemborski 1969; Jasnowska, Jasnowski 1983; Kraska 1980, 1986; Rusińska 1974).

Na terenie Wolińskiego Parku Narodowego (WPN) znajdują się sześć niewielkich jezior: Domysłowskie, Czajcze, Warnowo Rabiąż, Grodno, Turkusowe (ryc. 1). Pierwsze cztery to jeziora przepływowe połączone strugą pojezierną. Wody ich odprowadzane są do Dziwny. Są to zbiorniki płytkie, eutroficzne.

Jezioro Grodno jest niewielkie, siedmioramienne, o silnie rozwiniętej linii brzegowej, z małą wysepką na środku i o stromopadających brzegach.

Jezioro Turkusowe powstało w wyniku zatopienia północnej części kamieniołomu, w którym przed drugą wojną światową wydobywano kredę piszącą i margle. Stromy brzegi odsłaniają piaski fluwoglacialne oraz kredę piszącą.

Charakterystyki wyżej wymienionych jezior zawarto w kilku publikacjach na temat Wolina i WPN (Czubiński, Urbański

Ryc. 1. Mapa badanego terenu
Fig. 1. A map of the studied area

1951; Musiał 1988; Wiktor J., Wiktor K. 1970). Ponadto opublikowano wyniki badań fitocjologicznych prowadzonych na tych akwenach (Popiela, Prajs, Sotek 1992; w druku).

Niniejsza notatka zawiera wykaz roślin wodnych jezior WPN sporządzony na podstawie obserwacji florystycznych i 111 zdjęć fitosocjologicznych. Podano również dokładne stanowiska interesujących gatunków.

Nazewnictwo roślin naczyniowych przyjęto według „Flora Europaea” (1964—1989), mchów za Szafranem (1961), a ramienic za Dąbmską (1964). Pragniemy serdecznie podziękować panu prof. dr hab. Markowi Krasce za weryfikację ramienic i panu prof. dr hab. Marianowi Ciaciurze za weryfikację *Sparganium angustifolium Michx.* Osobne podziękowania składamy panu prof. dr hab. Tadeuszowi Głazkowi za życzliwe uwagi.

W badanych zbiornikach stwierdzono obecność 65 gatunków. Poniżej podano listę tych gatunków wraz z informacją gdzie one występowały.

Przyjęte skróty:

C — Jezioro Czajcze

D — Jezioro Domysłowskie

G — Jezioro Grodno

R — Jezioro Rabiąż

T — Jezioro Turkusowe

W — Jezioro Warnowo

Chara aspera (Deth.) Willd. — G

Ch. contraria Kütz. — C, D, R, W

Ch. tomentosa L. — D, R, W

Ch. vulgaris L. — D.

Nitellopsis obtusa (Desv.) J. Groves — R

Calliergon cuspidatum (Hedw.) Kindb. — R

Fontinalis antipyretica Hedw. — C, D, G, R, W

Alisma plantago-aquatica L. — R, T

Carex acuta L. — G, R

- C. acutiformis* Ehrh. — G
C. lasiocarpa Ehrh. — G
C. nigra (L.) Reichard — G
C. paniculata L. — G, R, W
C. pseudocyperus L. — R, W
C. riparia Curtis — T
C. rostrata Stokes — C, R, W
Ceratophyllum demersum L. — D, R
Chrysosplenium alternifolium L. — W
Cicuta virosa L. — R
Cirsium palustre (L.) Scop. — W
Eleocharis palustris (L.) Roemer & Schultes — T
Elodea canadensis Michx — R
Epilobium angustifolium L. — T
E. hirsutum L. — R, T, W
Equisetum fluviatile L. — C, G, T
E. palustre L. — T
Eupatorium cannabinum L. — R, T
Galium palustre L. — R, W
Glyceria maxima (Hartman) Holmberg — C
Hydrocotyle vulgaris L. — R, T, W
L. minor L. — D, R
Lemna trisulca L. — D
Lycopus europaeus L. — R, T, W
Lysimachia thyrsoiflora L. — R, W
L. vulgaris L. — G
Mentha aquatica L. — R, W
Myosotis scorpioides L. — W
Myriophyllum spicatum L. — D, R
M. verticillatum L. — D, R, W
Nuphar lutea (L.) Sibth. & Sm. — C, D, G, R, W
Nymphaea alba L. — C, D, G, R, W
Oenanthe aquatica (L.) Poiret — W
Phragmites australis (Cav.) Trin ex Stendel — C, D, G, R, T, W
Poa palustris L. — T
Potamogeton gramineus L. x *P. nitens* Weber — R

- P. lucens* L. — C, D, G, R, W
P. natans L. — C, D, G, R, W
P. pectinatus L. — C, R, T
P. perfoliatus L. — T
P. pusillus L. — R
Ranunculus circinatus Sibth. — C, R
Rumex hydrolapathum Hudson — R, W
Scirpus lacustris subsp. *lacustris* L. — C, D, R, T
Scutellaria galericulata L. — G
Sium latifolium L. — R
Solanum dulcamara L. — G, R, T
Sparganium angustifolium Michx — G
S. emersum Rehmman — G
S. erectum L. — G, R, T
S. erectum L. subsp. *neglectum* (Beeby) Schinz & Thell — G, R, T
Spirodela polyrrhyza (L.) Schleiden — G, W
Thelypteris palustris Schott — D, R, W
Typha angustifolia L. — C, D, G, R, T, W
T. latifolia L. — C, D, R, T, W
Utricularia vulgaris L. — R

Na uwagę zasługuje stanowisko rzadko występującego na terenie Polski *Sparganium angustifolium* (Popiela, Prajs, Sotek, w druku). Znajduje się ono w jeziorze Grodno, u wylotu drugiej zatoki od przystani po zachodniej stronie zbiornika, w odległości 0,5 m od brzegu. *Sparganium angustifolium* tworzy synuzje w postaci wąskiego pasa o długości 4,5 m.

Interesujące są dobrze wykształcone łąki ramienicowe występujące w czterech badanych zbiornikach (Domysławskie, Grodno, Rabiąż, Warnowskie). Najliczniej wykształcone są one w Jeziorze Rabiąż, gdzie tworzą na dużej powierzchni zwarte jednorodne płaty. Gatunkiem bezwzględnie tutaj dominującym jest *Chara tomentosa*, która występowała również w jeziorach: Domysławskie, Warnowo i nielicznie w Jeziorze Grodno.

Kolejnym godnym uwagi gatunkiem jest *Chara vulgaris* notowana w północno-wschodniej części Jeziora Domysławskiego,

w pobliżu odpływu do Jeziora Żółwińskiego, gdzie tworzyła niewielkie skupienia wśród dominującej *Chara tomentosa*.

W południowo-wschodniej części Jeziora Rabiąż w warstwie przydennej i w prześwitach płatów z *Myriophyllum spicatum* występują nielicznie *Chara tomentosa* i *Nitellopsis obtusa*.

Najuboższe florystycznie okazało się Jezioro Turkusowe. Czynnikiem hamującym rozwój roślinności oprócz dużej zawartości wapnia jest podwyższona ilość chlorków w wodzie (102 mg Cl⁻/l — Musiał 1988).

L I T E R A T U R A

- BOIŃSKI M., BOIŃSKA U., CEYNOWA-GIEŁDON M., 1974. Roślinność jezior Zdręczno i Kozie na obszarze Borów Tucholskich. *Studia Soc. Scient. Torunensis, Sec. D*, 10 (1).
- CZUBIŃSKI Z., URBAŃSKI J., 1951. Park Narodowy na wyspie Wolinie. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 7, 7/8: 1—57.
- DAMBSKA I., 1964. *Charophyta* — ramienice. W: Starmach K. (red.). *Flora słodkowodna Polski*. T. 13, PWN. Warszawa.
- DAMBSKA I., 1975. Rzadsze rośliny wodne i błotne w Polsce północno-zachodniej. *Bad. fizjograf. Pol. zach. Ser. B* 28: 201—203.
- DZIEDZIC J., ASZTEMBORSKI J., 1969. Roślinność jezior okolic Pily i Smiłowa. *Pr. Kom. Biolog. Wydz. Mat. Przyr. PTPN*, 34, 1. *Flora Europaea (1964—1989)* T. 1—5. Cambridge University.
- JASNOWSKA J., JASNOWSKI M., 1983. Pojezierze Zachodniopomorskie. *Wiedza Powszechna, Warszawa*.
- KRASKA M., 1980. Zbiorowiska szuwarowe ze związku *Magnocaricion* w Słowińskim Parku Narodowym. *Bad. Fizjogr. Pol. zach. Ser. B* 31: 7—52.
- KRASKA M., 1986. Jeziorne kompleksy roślinne Drawieńskiego Parku Narodowego. W: Agapow L., Jasnowski M. (red). *Przyroda projektowanego Drawieńskiego Parku Narodowego*. Wyd. Gorzowskie Tow. Nauk., s. 157—162.
- MUSIAŁ J., 1988. Ważki (*Odonata*) Wolina i południowo-wschodniego Uznamu. *Bad. Fizjogr. Pol. zach., C.*, 37: 23—46.
- POPIELA A., PRAJS B., SOTEK Z., 1992. Roślinność szuwarowa jezior Wolińskiego Parku Narodowego. *Acta Biologica* nr 2. *Zesz. nauk. Univ. Szczec.*, 91: 5—16.

- POPIELA A., PRAJS B., SOTEK Z. Roślinność jezior Wolińskiego Parku Narodowego. Cz. II. (w druku). Zesz. Nauk. Uniw. Szczec. Acta biol.
- RUSIŃSKA A., 1974. Zespoły szuwarowe i oczeretowe południowej części Puszczy Bukowej pod Szczecinem. Bad. Fizjogr. Pol. zach. Ser. B 26: 165—194.
- SZAFRAN B., 1957—1961. Mchy (*Musci*). T. II. PWN. Warszawa.
- WIKTOR J., WIKTOR K., 1970. Stan czystości wód otaczających Woliński Park Narodowy i jego biologiczne skutki. W: Problemy organizacyjne i naukowe ochrony przyrody w X rocznicę utworzenia Wolińskiego Parku Narodowego. Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa. Oddział w Szczecinie. 1: 124—143.